

Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6. előadás

Windows Presentation Foundation (WPF) alapismeretek

Giachetta Roberto

groberto@inf.elte.hu
http://people.inf.elte.hu/groberto

WPF alapismeretek

Tulajdonságai

- A *Windows Presentation Foundation (WPF)* a .NET környezet vektoros alapú grafikus felületi rendszere
 - lehetővé teszi a 3D grafikus kártyák kihasználását (*Direct3D*)
 - jóval nagyobb testre szabhatóságot biztosít (megjelenítés és stílusok átdefiniálási lehetősége, megjelenítési tulajdonságok erőforrás-alapú tárolása)
 - lehetőséget ad a felület deklaratív leírására (*XAML*)
 - függetleníti a megjelenést és a vezérlést, így jelentősen javít az alkalmazás architektúráján (*MVVM*)
 - hátránya, hogy csak Windows rendszerekre érhető el

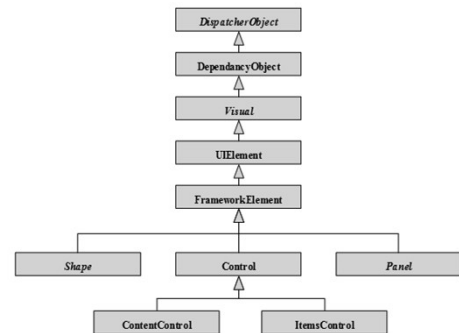
WPF alapismeretek

Felépítés

- A WPF grafikus felület vektoros grafikus elemekből épül fel
 - az elemek (**UIElement**) lehetnek vezérlők (**Control**), alakzatok (**Shape**), gyűjtőelemek (**Panel**), ...
 - az osztályok a **System.Windows** névtérben helyezkednek el
 - az elemek grafikailag összetettek, alapértelmezés szerint hasonlítanak a Windows vezérlőkre, de ez módosítható
- Az alkalmazások futása, és a kirajzolás folyamata jóval összetettebb
 - a képkalkotást külön szál (*rendering thread*) végzi az elemkezeléstől (*dispatcher thread*), utóbbi egy prioritásos üzenetciklussal kezeli az elemeket (**DispatcherObject**)

WPF alapismeretek

Felépítés

WPF alapismeretek

Az XAML nyelv

- Az *eXtensible Application Markup Language (XAML)* olyan XML alapú deklaratív nyelv, mely biztosítja a grafikus felület teljes leírását
 - lehetőséget ad 2D/3D elemek, transzformációk, animációk, valamint további effektek leírására
- pl.:

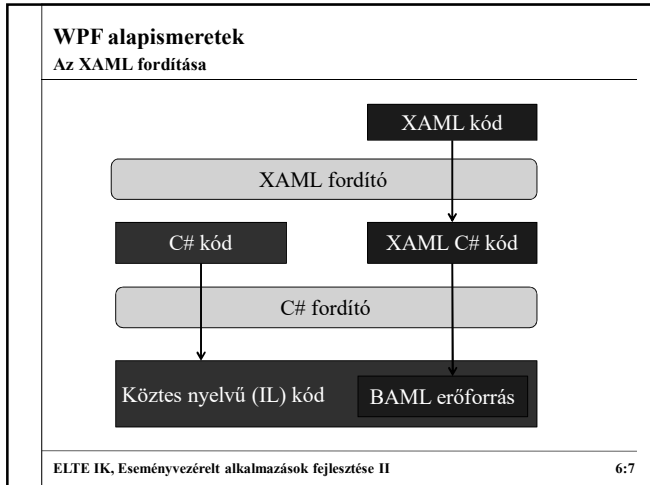
```
<Canvas Name="myCanvas"> <!-- vászon -->
  <Label Name="myLabel" BorderBrush="Red">
    <!-- címke a vászonban -->
    Hello World! <!-- címke tartalma
                    (nem csak szöveg lehet) -->
  </Label> <!-- címke vége -->
</Canvas> <!-- vászon vége -->
```

WPF alapismeretek

Az XAML nyelv

- Minden XAML elemtípus megfeleltethető egy .NET osztálynak, és a deklaratív leírás imperatív kódnak
 - így minden, amit XAML-ben leírunk, leírható kóddal is, és dinamikusan is létrehozhatunk vezérlőket
- pl.:

```
Canvas myCanvas = new Canvas(); // vászon
Label myLabel = new Label(); // címke
myLabel.Content = "Hello World!"; // tartalom
myLabel.BorderBrush = Brushes.Red; // szegély
myCanvas.Children.Add(myLabel); // behelyezés
```
- Az XAML kód átalakul *BAML (Binary XAML)* formátumra, amely erőforrásként csatolható a felügyelt kódroz

WPF alapismeretek
Az XAML felépítése

- Az XAML attribútumokkal, illetve tartalmazással írja le a tulajdonságokat és a magukban foglalt elemeket, pl.:

```

<Grid> <!-- elemek tároló rács -->
  <Grid.RowDefinitions> <!-- rács felépítés -->
    <RowDefinition Height="Auto" />
  </Grid.RowDefinitions>
  <Grid.ColumnDefinitions>
    ...
  <Label Text="Enter Name: " Grid.Row="0"
    Grid.Column="0" />
  <!-- címke az 1. sor 1. oszlopában -->
  <TextBox Grid.Row="0" Grid.Column="1"
    MinWidth="50"/> <!-- szövegdoboz -->
</Grid> <!-- rács vége -->
  
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:8

WPF alapismeretek
Ablakok

- Az ablakok a `Window` osztály leszármazottai, amelyek parciális osztályként rendelkeznek felületi kóddal (`.xaml`), valamint háttérkóddal (`.xaml.cs`)
- a felületi kódban adjuk meg a deklaratív leírást, pl.:


```

<Window x:Class="MyApplication.MyWindow" ...
  Title="My Window" Height="350" Width="525">
  <!-- megadjuk címét és méreteit -->
  <Grid> ... </Grid>
  <!-- rács a további elemeknek -->
</Window>
      
```
- meg kell adnunk az osztálynevet (az `x:Class`), valamint a felhasznált sémákat és névtereket

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:9

WPF alapismeretek
Ablakok

- az ablakba csak egy elem helyezhető (ez általában rács, vagy vászon, amely további elemeket tartalmaz)
- a háttérkódban írhatjuk meg a további tevékenységeket, pl. eseménykezelők
- az eseménykezelő társítás történhet a háttérkódban (`+=`), illetve a felületi kódban is, pl.:


```

// MyWindow.xaml:
<Button Name="myButton" Click="myButton_Click">
  <!-- gomb eseménykezelő társítással -->

// MyWindow.xaml.cs:
void myButton_Click(...) { ... }
      
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:10

WPF alapismeretek
Ablakok és alkalmazások

- minden felületi kódot a konstruktor fog lefuttatni az `InitializeComponent()` művelet segítségével, pl.:


```

partial class MyWindow { // háttérkód osztálya
  public MyWindow() {
    InitializeComponent(); ...
  }
}
      
```
- Az alkalmazást egy `Application` leszármazott osztály vezérli, amely szintén megadható XAML segítségével, pl.:


```

<Application x:Class="MyApplication.App" ...
  StartupUri="MainWindow.xaml">
  <!-- megadjuk a kezdőablakot -->
</Application>
      
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:11

WPF alapismeretek
Példa

Feladat: Készítsünk egy egyszerű programot, amelyben egy ablak közepére helyezünk egy kilépésre szolgáló gombot.

- a programot készítsük el deklaratív leírás, illetve tisztán kód használatával
- deklaratív leírás esetén csak az eseménykezelő függvényt kell megírunk a kódban, amelynek feladata az ablak bezárása (`Close`)
- kódban történő megvalósítás esetén felparaméterezzük az alkalmazást a főprogramban, és megvalósítjuk az indítás (`Application_Startup`) és befejezés (`Application_Exit`) eseménykezelését, továbbá a saját ablak osztály (`MainWindow`) konstruktorában definiáljuk a megjelenést

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:12

WPF alapismeretek
Példa

Tervezés:

```

classDiagram
    class MainWindow {
        + Main Window()
        - ExitButton_Click(object, RoutedEventArgs) void
    }
    class ApplicationApp {
    }
    ApplicationApp <|-- MainWindow
  
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:13

WPF alapismeretek
Példa

Megvalósítás (MainWindow.xaml):

```

<Window x:Class="ELTE.Windows.SimpleWindowByDesign.MainWindow"
...
Title="Egyszerű ablak" Height="200" Width="300"
WindowStartupLocation="CenterScreen">
<Grid>
  <Button Name="_ExitButton" Content="Kilépés"
    HorizontalAlignment="Center"
    VerticalAlignment="Center"
    Height="25" Width="100"
    Click="ExitButton_Click" />
</Grid>
</Window>
  
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:14

WPF alapismeretek
Példa

Tervezés:

```

classDiagram
    class MainWindow {
        - _exitButton :Button
        + Main Window()
        - ExitButton_Click(object, RoutedEventArgs) void
    }
    class SimpleApplication {
        + Main() void
        - Application Exit(object, ExitEventArgs) void
        - Application Startup(object, StartupEventArgs) void
    }
    MainWindow <|-- SimpleApplication
  
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:15

WPF alapismeretek
Példa

Megvalósítás (MainWindow.cs):

```

class MainWindow : Window {
  // a Window osztály leszármazottja
  ...
  public MainWindow() {
    Width = 300;
    // ablak tulajdonságainak beállítása
    ...
    _exitButton = new Button();
    // gomb létrehozása és felkonfigurálása
    ...
    AddChild(_exitButton);
    // gomb felvétele az ablakra
    ...
  }
}
  
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:16

WPF alapismeretek
Vezérlők

- A Windows Forms-ban megszokott vezérlőket jórészt megtalálhatjuk a WPF-ben is (esetlegesen más néven)
 - általában jóval szélesebb körben személyre szabhatóan
- Fontosabb tulajdonságok:
 - objektumnév (**Name**, **x:Name**)
 - erőforrások (**Resources**)
 - sablon (**Template**), amellyel több vezérlő tulajdonságait tudjuk közösen állítani
 - kinézet (**Background**, **Foreground**, **BorderBrush**, **BorderThickness**, ...)

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:17

WPF alapismeretek
Vezérlők

- betűkezelés (**FontFamily**, **FontSize**, **FontStretch**, ...)
- kurzorkinézet (**Cursor**)
- pozicionálás és méretezés (**Width**, **ActualWidth**, **MaxWidth**, **Padding**, **Margin**, **VerticalAlignment**, **VerticalContentAlignment**, **RenderTransform**, ...)
- engedélyeztettség (**IsEnabled**), láthatóság (**IsVisible**), fókuszáltság (**IsFocused**)
- tabulátorkezelés (**TabIndex**, **IsTabStop**)
- A vezérlők eseményei is jórészt megegyeznek a Windows Forms eseményekkel, így tartalmazzák a különböző egér-/billentyűállapotok kezelését, a tulajdonságok változását, stb.

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:18

WPF alapismeretek
Példa

Feladat: Készítsünk egy egyszerű számológépet, amellyel a négy alpműveletet végezhethetjük el, illetve láthatjuk korábbi műveleteinket is.

- az alkalmazást modell/nézet architektúrában valósítjuk meg
- a modell (**CalculatorModel**) biztosítja a műveletek végrehajtását, eseménnyel jelzi az eredmény megváltozását
- a nézet (**CalculatorWindow**) példányosítja a nézetet, és gombokon keresztül biztosítja a műveletek végrehajtását (**Button_Click**), továbbá kezeli a billentyűzet eseményeit (**Window_KeyDown**)
 - az elemeket magasság (**Height**), illetve margó (**Margin**) megadásával pozicionáljuk

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:19

WPF alapismeretek
Példa

Tervezés:

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:20

WPF alapismeretek
Példa

Megvalósítás (CalculatorWindow.xaml):

```

<Window x:Class="ELTE.Windows.Calculator.View.CalculatorWindow"
...
Title="Calculator" Height="280" Width="275" ...
Loaded="Window_Loaded"
KeyDown="Window_KeyDown">
<Grid>
  <TextBox Name="_textNumber" Height="42"
    VerticalAlignment="Top" FontSize="28"
    TextAlignment="Right" FontWeight="Bold"
  />
...
</Window>

```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:21

WPF alapismeretek
Vezérlők

- Sok vezérlő tartalmazhat további vezérlő(ke)t, illetve grafikus elemeket, így:
 - a **ContentControl** leszármazottai tartalmazhatnak egy másik elemet a **Content** mezőjükben, pl.:


```

<Button ... >
  <Image Source="..." />
  <!-- a vezérlő Content értékét töltjük fel egy képpel -->
</Button>

```
 - az **ItemsControl** leszármazottai tetszőlegesen sok elemet tartalmazhatnak (pl. **ListBox**, **ListView**, **ComboBox**)
 - a vezérlőknek lehetnek fejlécei is (pl. **GroupBox**, **TreeView**)

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:22

WPF alapismeretek
Vezérlők elhelyezése

- A vezérlők elhelyezése több tényezővel vezérelhető:
 - igazítás (**VerticalAlignment**, **HorizontalAlignment**)
 - külső margó (**Margin**, a vezérlő széle és a tartalmazó elem között) és belső margó (**Padding**, a vezérlő tartalma és széle között)
 - méret (**Width**, **Height**), korlátok (**MinWidth**, **MaxWidth**) valamint lekérdezhető az aktuális érték is (**ActualWidth**, **ActualHeight**)
 - túlfutás kezelése (**ClipToBounds**)
- A vezérlők nézetdobozba (**Viewbox**) helyezhetőek, amely automatikusan méretezi tartalmát

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:23

WPF alapismeretek
Vezérlők elhelyezése

- Több vezérlő elhelyezése panelek (**Panel**) segítségével történik, amelynek leszármazottai:
 - **vászon (Canvas)**, amelyben a bal felső sarokhoz viszonyított koordináta-rendszert használhatunk
 - **rács (Grid)**, amelyben szabályozható a sorok és oszlopok mérete, illetve lehet egységes rács (**UniformGrid**)
 - igazító panelek (**StackPanel**, **WrapPanel**, **DockPanel**)
- Egyik elhelyezés sem görgethető, de behelyezhető görgetett területbe (**ScrollViewer**)
- Az egyes elhelyezések automatikusan különböző elhelyezési tulajdonságokat vesznek figyelembe a beágyazott elemeken

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II 6:24

WPF alapismeretek

Vezérlők elhelyezése és megjelenése

- A vezérlőkre különböző transzformációk alkalmazhatóak: forgatás (**RotateTransform**), nagyítás (**ScaleTransform**), eltolás (**TranslateTransform**), ferdítés (**SkewTransform**)
 - a transzformációk csoportosíthatóak (**TransformGroup**)
- A vezérlők megjelenése számos módon testre szabható
 - a legtöbb vezérlőnél külön kezelhető a határvonal (**Border/Stroke**), illetve a kitöltés (**Background/Fill**), valamint a különböző hatások (**Effect**)
 - a színekhez különböző ecsetek használhatóak (pl. **SolidColorBrush**, **LinearGradientBrush**)
 - a megjelenítés stílusba (**Style**) foglalható

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:25

WPF alapismeretek

Vezérlők megjelenése

- A megjelenő vezérlők összetettek, több elemből állnak
 - az egyes elemek különböző tulajdonságokat szolgáltatnak a teljes vezérlő számára
 - a *logikai fa* írja le az elemek közötti kapcsolatokat, a *vizuális fa* írja a logikai elemek összes alkotóelemének kapcsolatát (pl. elhelyezés, áttetszőség, engedélyezetttség)
 - a felépítés a *sablonnal* (**ControlTemplate**) szabályozható
- pl.:

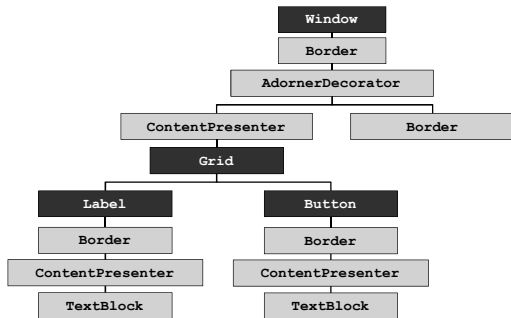
```
<Window><Grid> <!-- ablakba helyezett rács -->
  <Label ... /> <!-- címke -->
  <Button ... /> <!-- gomb -->
</Grid></Window>
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:26

WPF alapismeretek

Vezérlők megjelenése

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:27

WPF alapismeretek

Képekezelés

- A képek kezelését a memóriában több osztály segítségével is végezhetjük, amelyek speciális eszközöket biztosítanak
 - alapvető képtípus a **BitmapImage**, amely felhasználható a különböző felületi elemek (pl. **Image** vezérlő, vagy **ImageBrush** ecset)
 - amennyiben pixelszintű manipulációt szeretnénk, a **WritableBitmap** biztosít írási/olvasási lehetőségeket
 - ügyelnünk kell arra, hogy a WPF-ben már minden elérési útvonal **Uri** segítségével van megfogalmazva, pl.:

```
Uri iUri = new Uri(@"Images\smiley.png",
                  UriKind.Relative);
BitmapImage bImage = new BitmapImage(iUri);
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:28

WPF alapismeretek

Elemi grafika

- Lehetőségünk van elemi alakzatok rajzolására rajzeszköz (**DrawingContext**) segítségével
 - a rajzoláshoz számtalan rajzolómódszer használható (pl. **DrawRectangle**, **DrawText**, **DrawImage**, **DrawVideo**)
 - a rajzobjektumot egy kezelőre (pl. **DrawingGroup**) kell ráállítani, azt pedig egy rajzfelületre (pl. **DrawingImage**)
 - igazából nem rajzol, hanem utasításokat állít össze a 3D rendereléshez, és lehetőség van állapotkezelésre is
- Az elemi rajzolás használata nem javasolt, mivel a primitív alakzatok (**Rectangle**, **Ellipse**, ...) már osztályként meg vannak valósítva, ezért használatuk egyszerűbb és gyorsabb

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:29

WPF alapismeretek

Elemi grafika

- Pl.:

```
Image myImage = new Image(); // képmegjelenítő
DrawingGroup drGroup = new DrawingGroup();
// rajzkezelő
using (DataContext dx = drGroup.Open())
{ // rajzeszköz létrehozása
  Pen myPen = new Pen(Brushes.Black, 2); // toll
  dx.DrawRectangle(Brushes.Blue, myPen,
                  new Rect(0, 0, 25, 25));
  ...
}
DrawingImage img = new DrawingImage(drGroup);
// rajzfelület
myImage.Source = img; // kirajzolás
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:30

WPF alapismeretek

Példa

Feladat: Készítsünk egy programot, amellyel egy képet tudunk transzformálni.

- a képet egy **ImageBrush** objektumban helyezzük egy négyzetben (**Rectangle**) a képernyő közepén
- a négyzetre definiálunk egy transzformációs csoportot, amely a transzformáció-típusok egy-egy példányát tartalmazza
- ezek paramétereit szabályozzuk csúszkák (**Slider**) segítségével, amelyekhez közös eseménykezelőt (**Slider_ValueChanged**) rendelünk
- felvesszünk egy gombot, amivel az alapértelmezett értékeket visszaállíthatjuk

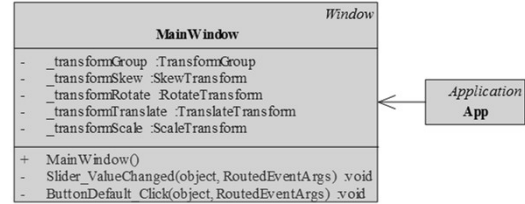
ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:31

WPF alapismeretek

Példa

Tervezés:

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:32

WPF alapismeretek

Példa

Megvalósítás (MainWindow.xaml.cs):

```
public partial class MainWindow : Window {
    private TransformGroup _transformGroup;
    // transzformációs csoport
    private SkewTransform _transformSkew;
    ...

    public MainWindow() {
        ...
        _transformGroup.Children.Add(
            _transformSkew);
        // felvesszük a transzformációs csoport
        // elemeit
        ...
    }
}
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:33

WPF alapismeretek

Példa

Megvalósítás (MainWindow.xaml.cs):

```
_rectangleSmiley.RenderTransform =
    _transformGroup;
// transzformációk megadása
...
}

protected void Slider_ValueChanged(object
    sender, RoutedEventArgs e) {
    _transformRotate.Angle =
        _sliderRotateAngle.Value;
    // transzformációk értékeinek megadása
    ...
}
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:34

WPF alapismeretek

Függőségi tulajdonságok

- A WPF bevezette a tulajdonság egy speciális változatát, a *függőségi tulajdonságot (dependency property)*
- lehetővé teszi, hogy egy adott objektum tulajdonságait más objektumon keresztül definiáljuk, és úgy szabjunk rá értéket, hogy az környezettől függően változzon
- a **DependencyObject** statikus **GetValue** és **SetValue** metódusaival kezelhetőek a tulajdonság átadásával, amely statikus tulajdonságként definiált
- a legtöbb tulajdonság WPF-ben függőségi tulajdonság, XAML-ben is kihasználható
 - pl. lehetőséget ad a szülőelemek tulajdonságainak elérése, és beállítására

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:35

WPF alapismeretek

Függőségi tulajdonságok

- Pl.:

```
<Canvas Name="myCanvas" >!-- vászon -->
  <Label Name="myLabel" Content="Hello!"
    Canvas.Left="100" Canvas.Top="50" />
<!-- a címkében állítjuk be a vászonbeli
    pozíciót -->
...
<Grid Name="myGrid" >!-- rács -->
...
<Label Name="myLabel" Content="Hello!"
  Grid.Row="1" Grid.Column="3" />
<!-- rácsban sort és oszlopot kell
    beállítanunk -->
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:36

WPF alapismeretek

Függőségi tulajdonságok

- Pl.:

```
Canvas myCanvas = new Canvas();
Label myLabel = new Label();
myLabel.SetValue(Canvas.LeftProperty, 100);
myLabel.SetValue(Canvas.TopProperty, 50);
// függőségi tulajdonságok beállítása
myCanvas.Children.Add(myLabel);
// elem felvétele gyerekelemként
...
Grid myGrid = new Grid();
myLabel.SetValue(Grid.RowProperty, 1);
myLabel.SetValue(Grid.ColumnProperty, 3);
// rácsban sort és oszlopot kell beállítanunk
myGrid.Children.Add(myLabel);
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:37

WPF alapismeretek

Példa

Feladat: Készítsünk egy Tic-Tac-Toe programot, amelyben két játékos küzdhet egymás ellen.

- megvalósítunk egy új felhasználói felületet WPF segítségével (**TicTacToeWindow**)
- a felületre felhelyezünk egy menüt (**Menu**), valamint egy rácsot (**UniformGrid**), utóbbi tartalmát dinamikusan generáljuk, gombokból (**Button**) építünk mátrixot
- eseménykezelőket veszünk fel a betöltésre (**Loaded**), a méretváltásra (**SizeChanged**), a menüpontokra, a gombokra (**Button_Clicked**), valamint a modell eseményeire
- a fájl betöltés/mentés dialógusablakait a kódban hozzuk létre

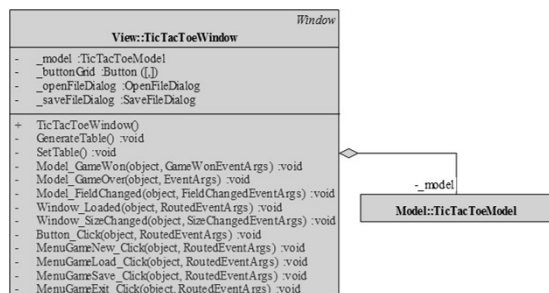
ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:38

WPF alapismeretek

Példa

Tervezés:

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:39

WPF alapismeretek

Példa

Megvalósítás (TicTacToeWindow.xaml):

```
<Window ... >
  <Grid>
    <Grid.RowDefinitions>
      <RowDefinition Height="Auto" />
      <RowDefinition Height="*" />
      <RowDefinition Height="Auto" />
    </Grid.RowDefinitions>
    <Menu Grid.Row="0">...</Menu>
    <UniformGrid Name="_uniformGrid"
      Grid.Row="1" Rows="3" Columns="3" />
    </Grid>
  </Window>
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:40

WPF alapismeretek

Példa

Megvalósítás (TicTacToeWindow.xaml.cs):

```
private void GenerateTable(){
  _buttonGrid = new Button[3, 3];
  for (Int32 i = 0; i < 3; i++){
    for (Int32 j = 0; j < 3; j++){
      _buttonGrid[i, j] = new Button();
      ...
      _buttonGrid[i, j].SetValue(
        Grid.RowProperty, i);
      _buttonGrid[i, j].SetValue(
        Grid.ColumnProperty, j);
      // beállítjuk a függőségi tulajdonságokat
      ...
    }
  }
}
```

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

6:41